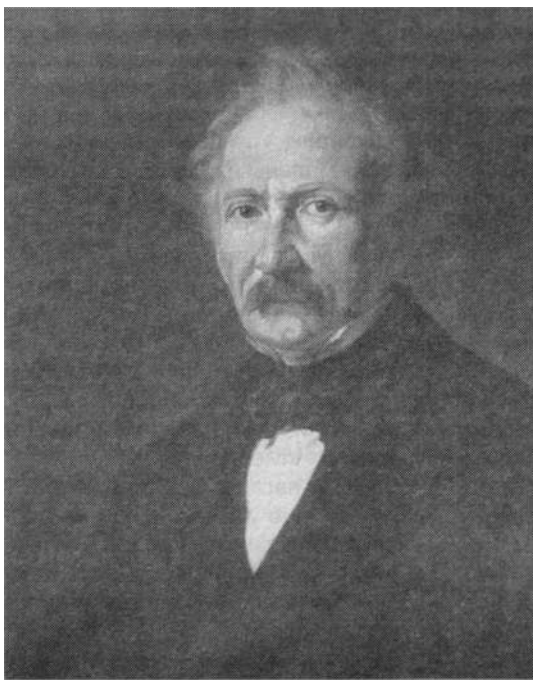

РОДОМ З РІВНЕНЩИНИ - ВЕЛИЧИНИ СВІТОВОЇ

Чи багато Рівненщина має скульпторів зі світовим ім'ям? Днями у Рівному знову звучало прізвище Томаша Оскара Сосновського. У спільноті митців та краєзнавців відбулася презентація Фондації культурної спадщини імені Томаша Оскара Сосновського та оголошення про заснування мистецької премії імені видатного скульптора. Таку ініціативу було започатковано ГО «Культурно-просвітницький центр ім. Томаша Оскара Сосновського» спільно із Рівненською обласною організацією Національної спілки художників України.

Презентація відбулася у рівненській Арт-галереї Георгія Косміади за участі митців, краєзнавців, діячів культури міста та області. Як видатна подвижниця у сфері мистецтва, яка привезла до Рівного величезну колекцію Георгія Косміади і всіяко підтримує культурно-мистецькі заходи і події у Рівному, Надія Косміади і цього разу надала приміщення галереї для оголошення важливої ініціативи у житті міста.

Томаш Оскар Сосновський - відомий

просвітницький центр ім. Томаша Оскара Сосновського» в селі Новомалин Острозького району НВК «Новомалинська ЗОШ ІІІ ступенів - ДНЗ» було присвоєно ім'я великого скульптора, який у свій час зробив чимало для розвитку освіти і духовності району. Відтак 1 вересня 2017 року в Новомалині було встановлено меморі-

мистецтво скульптури, повністю віддавши цій справі і, забувши про славу, гроші, особисті стосунки, не випускав долота з рук і не переставав натхненно працювати все своє життя.

Французький дослідник Луїс Вейллот так описував враження від знайомства із Сосновським у Римі:

буде виділяти по 25 тисяч гривень, премія буде присуджуватися один раз на два роки. Кандидати на премію будуть подаватися з чотирьох областей Великої Волині. Журі ж буде міжнародне, де будуть фахівці з Польщі та інших країн, квота буде і для Рівненщини, Житомирщини, Хмельниччини та для Луцька, - пояснює голова обласної спілки художників.

Створення міжнародної премії Сосно-

ма постать у ряду світових скульпторів доби класицизму. У його доробку - більше сотні біломармурових шедеврів, які знаходяться у різних країнах світу - в Італії, Німеччині, Ізраїлі, Литві, Польщі. В Україні його роботи можна побачити в Острозі, Рівному, Львові, Чернігові та Житомирі. Митець народився у 1812 році в с Новомалин на Рівненщині, навчався у Кременці, а згодом у Варшаві, Берліні та Римі, де і провів більшу частину свого життя. Тут він обіймав посаду професора скульптури в Академії святого Луки, а згодом став її регентом. Він активно брав участь у різних виставках і мистецьких заходах у Римі, Варшаві, Парижі, Відні, був головним директором музеїв і галерей Рима, а його роботи мали великий резонанс у мистецьких колах і швидко роз'їжджалися до храмів і музеїв різних міст Європи.

У своїх творах скульптор звертався до образів античності, середньовічної історії, біблійних сюжетів, міфології, відтворював сучасність, але чи не найбільше Сосновський відомий своїми художніми роботами, пов'язаними з образами Христа і Богородиці. Такою бездоганною колекцією не може похвалитися жоден скульптор XIX століття.

І незважаючи на те, що Томаш Оскар Сосновський був величиною світового масштабу, на Рівненщині, де народився митець, його ім'я і досі не поціноване належним чином. Ще зовсім недавно про нього мало хто знав у нас, позаяк у Рівненському краєзнавчому музеї та в Острозі знаходиться чи не найбільша в Україні колекція його мармурових класичних скульптур. Втім, в останні роки було зроблено кілька вагомих кроків у популяризації імені видатного скульптора на теренах області. Зокрема була видана книга письменника, художника та краєзнавця Валерія Войтовича «Томаш Оскар Сосновський. Скульптура класицизму», а минулого року за ініціативи ГО «Культурно-

альну дошку видатному скульптору.

Як розповів голова Рівненської обласної організації НСХУ Петро Подолець, саме тоді, спільно з головою ГО «Культурно-просвітницький центр ім. Томаша Оскара Сосновського» Ярославом Ковальчуком у них і виникла ідея створити фундацію імені Сосновського, яка би стала першим кроком на шляху відновлення унікальної пам'ятки - родового гнізда Сосновських в Новомалині, де народився скульптор.

- Томаш Оскар Сосновський наполо-

вину поляк, а наполовину українець, причому по українській лінії він належав до давнього славетного роду, - розповідає Петро Подолець. - І в Новомалині є унікальна пам'ятка - єдиний на Рівненщині палац у готичному стилі, де народився Томаш Сосновський. Наразі цей палац знаходиться у стані руїн, залишилися тільки вежа і декілька мурів, а також величезна територія. Але його треба відновити, бо він пов'язаний і з Острогом, і з історією України. Тому ми подумали, якщо відновити цей палац, скільки тоді до нас може приїхати туристів - з Польщі, Італії та інших країн, які цікавляться таким унікальним скульптором.

Доля Томаша Оскара Сосновського і справді є надзвичайною. Його мати загинула при пологах, подарувавши життя своїй геніальній дитині. А він все своє життя присвятив мистецтву. Будучи заможною людиною, маючи великі маєтності в Україні та тисячі підданих, він міг ні про що не турбуватися і жити у своє задоволення. Натомість він обрав

«Володіє в Україні палацом, повним королівських коштовностей. Все залишив, щоб створювати скульптури в Римі, а праця над створенням цих скульптур спонукає його забути про турботу про себе та славу. Яку ж славу міг здобути собі скульптор у Франції, користуючись прибутками, які приносили 4000 пайдданих. Та він влаштував для себе майстерню, схожу на сарай. Не випускаючи долота з рук і не перестаючи працювати, підкріплюється шматком хліба або іноді якоюсь їжею, принесеною з загальної кухні... Ховається, якщо хтось прийде оглядати його роботи. Бачив його один раз. Добре польське обличчя, лагідне і чисте, але очі мають у собі життя незвичайне».

- В ті часи було надзвичайно складно обробляти мармур, - додає Петро Подолець, - і спочатку він вчився в Україні, потім в Польщі, Італії, в результаті чого досяг надзвичайно високого рівня в галузі скульптури. Томаш Оскар Сосновський був учнем знатного скульптора італійської класицистичної школи Антоніо Канова, два рази обирався ректором Римської академії мистецтв і до кінця життя працював при цій академії, в майстерні Антоніо Канова в Римі. Його мистецький спадок оцінюється в багату мільйонів доларів. А його праці мають велике значення не тільки для мистецтва України, але й для мистецтва Європи. Тому ми сподіваємось, що Міжнародна премія імені Томаша Оскара Сосновського, заснована нашою фундацією, буде однією з найбільш значущих у галузі образотворчого мистецтва. І хочеться, щоб вона була не нижче рівня премії Тетяни Яблонської, яку надає Спілка художників України, і стимулювала митці до створення високохудожніх творів мистецтва.

Організатори додають, що премія буде присвоюватись митцям західного регіону за видатні заслуги в галузі образотворчого мистецтва - це малюнок, скульптура, живопис і графіка. Наразі працюють над розробкою Гран-прі, ордену, відзнак для цієї премії, і вже в наступному році митці зможуть подавати на її здобуття свої кандидатури.

- Ми орієнтуємося, що кожна область

всього - це лише перше питання, яке планує втілити в життя Фундація.

- Ми хочемо, щоб в нашому місті було більше таких культурних подій, які би відкривали нам нові імена, - зазначає голова ГО «Культурно-просвітницький центр ім. Томаша Оскара Сосновського» Ярослав Ковальчук. - І це надзвичайно приємно усвідомлювати, що ми дотичні до скульптора такої величини, адже якщо вдуматися, то для Волині це неосяжна постать. Тому фундація і заснування премії - це лише перші наші кроки, а ще в наших планах - реанімувати той замок в Новомалині. Це потрібно для наших нащадків і майбутніх поколінь.

Під час заходу вкотре було наголошено на тому, що Рівненщина до сих пір не має художнього музею, а відтак нема можливості запрошувати до Рівного значущих художників світового рівня, бо немає де експонувати їх роботи. Величезна колекція робіт Георгія Косміаді, яку привезла до Рівного його донька Надія Георгіївна, наразі зберігається в Арт-ательє Косміаді та фондах краєзнавчого музею, проте в майбутньому для збереження цих робіт для нащадків надзвичайно важливим є питання створення художнього музею.

- Попереду ще великий шлях, і ми сподіваємось, що новостворена фундація імені Сосновського буде займатися не тільки пошуком сучасних художників, яких потрібно відзначити, адже Західний регіон має багато достойних людей, які заслуговують на повагу і на вивчення. Але спрямовуватиме увагу і на наукові дослідження - історичні, краєзнавчі, мистецтвознавчі тощо. На жаль, держава сьогодні не надає мистецтву належної фінансової підтримки, а меценатів дуже мало, тому твори митці часто розходяться по світу або пропадають. Отже, завдяки цій премії, я впевнений, кращі роботи зможуть залишатися у нас, в Україні, на Рівненщині та в інших музеях країни, а не розходитись по світу, як сьогодні, на жаль є, - зазначив рівненський живописець та громадський активіст Віктор Гвоздинський.

Ангеліна НЕПОМНЯЩА